

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/84427,Kaden-Karol-Johann-Carl-Heinrich.html>
2022-10-02, 07:54

Kaden Karol (Johann Carl Heinrich)

KADEN Karol (Johann Carl Heinrich) (17 IX 1790, Borstendorf, Saksonia – 18 IX 1870, Pilica), hutnik, probierz. Syn Christiana, zarządcy dóbr królewskich, i Concordii z domu Bach.

Studiował na Königlich-Sächsische Bergakademie we Freibergu (Saksonia), następnie podjął studia prawnicze na uniwersytecie w Lipsku. W 1813 służył w armii saskiej, a w 1814 kontynuował studia w Lipsku. W 1816 rozpoczął karierę w górnictwie we Freibergu.

W 1816 został zaproszony przez S. Staszica do pracy w Królestwie Polskim. Przyjechał do Polski w 1817 wraz z innymi specjalistami saksońskimi (J. Pusch, F. Lempe, J. Klemm) i podjął pracę jako generalny probierz górniczy w Głównej Dyrekcji Górniczej w Kielcach. Wykładał także probierstwo (chemiczną analizę rud metali) w nowo powstałej kieleckiej Szkole Akademiczno-Górnictwa. Po przeprowadzeniu różnych analiz rud metali K. pracował w Niewachlowie przy piecach hutniczych do kruszców miedzi i ołowiu. W 1818 na stanowisku zawiadowcy ukończył budowę huty w Białogonie i rozpoczął wytop srebra. Uzyskany metal wykorzystywany był do bicia monet w mennicy warszawskiej. K. nadzorował także głębianie nowych szybów górniczych.

Po przejęciu zarządu nad górnictwem przez księcia F.K. Druckiego-Lubeckiego nastąpiła w Białogonie zmiana profilu produkcji – zlikwidowano huty i utworzono wytwórnię maszyn. K. otrzymał w 1828 odprawę, ale jeszcze przez 2 lata współpracował przy poszukiwaniach soli w rejonie Szczerbakowa. W 1828–32 poszukiwał też m.in. rud ołowiu – wydzierżawił w tym celu dobra (Zgórsko).

W 1833 został zaangażowany przez Bank Polski do

wybudowania 2 wielkich pieców w Blachowni k. Częstochowy, a następnie kierowania nimi. Pracował tam do 1845. W 1844 zaangażował się w spółkę mającą na celu budowę wielkiego pieca w Inowłodzu. Zakład został zniszczony w wyniku powodzi, a K. stracił cały majątek. Przyjął wtedy ofertę zatrudnienia (1845) w mennicy w Warszawie na stanowisku głównego probierza, gdzie pracował do emerytury (1865). Ostatnie lata życia spędził w Pilicy, u córki.

Miał bardzo bogate zbiory mineralogiczne i zoologiczne, które gromadził przez wiele lat.

PSB (M. Radwan); SBTP (M. Radwan).

Gąsiorowska: *Górnictwo i hutnictwo w Królestwie Polskim 1815–1830*, Warszawa 1922, s. 86, 365, 441–445, 493–494;
M. Hubicka: *Szkoła Akademiczno-Górnicza w Kielcach 1816–1827*, [w:] *Stanisław Staszic 1755–1826*, Lublin 1928, s. 278;
H. Łabęcki: *Górnictwo w Polsce*, t. 1, Warszawa 1841, s. 349, 402;
J. Pazdur: *Zakłady górniczne w Białogonie 1614–1914*, Wrocław 1957;
J. Szczepański: *Modernizacja górnictwa i hutnictwa w Królestwie Polskim w I połowie XIX w. Rola specjalistów niemieckich i brytyjskich*, Kielce 1997, s. 210–211.

Andrzej J. Wójcik

[Poprzedni](#)
[Następny](#)